

საქართველოს გაკეპოს ლახვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-257

19/04/2018

ქ. თბილისი

შპს „ქცია-94“-ს დაშლაში ჰესის რეკონსტრუქციასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით შპს „ქცია-94“-ს მიერ წარმოდგენილია დაშლაში ჰესის რეკონსტრუქციისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში. საქმიანობა ხორციელდება წალკის მუნიციპალიტეტში, სოფელ დაშლაში ტერიტორიაზე მდინარე ხრამის ხეობაში.

დაშლაშიჰესი ექსპლუატაციაში 1935 წელს შევიდა და დღემდე ფუნქციონირებს. ჰესის დადგმული სიმძლავრეა 1,52 მგვტ. ჰესის ინფრასტრუქტურა მოიცავს სათავე კვანძს, სადერივაციო გვირაბს, სადაწნეო აუზს და ჰესის შენობას. დაშლაშიჰესის სათავე ნაგებობა განთავსებულია მდინარე ხრამის მარჯვენა ნაპირზე 1371 მ. ნიშნულზე, საიდანაც წყალი გაედინება 805.4 მ. სიგრძისა და 2.75 მ. დიამეტრის მქონე სადერივაციო გვირაბის საშუალებით. სადერივაციო გვირაბი უკავშირდება სადაწნეო აუზს, რომლიდანაც წყალი 108.7 მ. სიგრძისა და 0.95 მ. დიამეტრის სადაწნეო მილსადენის საშუალებით მიეწოდება სამანქანო შენობაში განთავსებულ 3 აგრეგატს.

დაშლაში ჰესის რეკონსტრუქცია ითვალისწინებს ჰესის შენობაში განთავსებული სამი აგრეგატიდან (№1 – 550 კვტ, №2 – 550 კვტ და №3 – 420 კვტ), არსებული №2 აგრეგატის (ფრენსისის ტიპის ტურბინა და CД2 85/57-8YXЛ14 -გენერატორი (550 კვტ)) ნაცვლად ახალი, ავსტრიული კომპანია „Adritz Hydro“-ს მიერ წარმოებული ფრენსისის FHB 742-667 ტიპის ტურბინის და „Nidec“-ს მიერ წარმოებული LSA 54 UL90/8p ტიპის გენერატორის მონტაჟს. ახალ აგრეგატს შეუძლია გამოიმუშაოს მაქსიმუმ 2,152 მგვტ ენერგია, მისი დამონტაჟების შემდეგ, №1 და №3 ძველი აგრეგატები აღარ იმუშავებს, მათი ექსპლუატაცია მოხდება მხოლოდ №2 ახალი აგრეგატის გეგმიური შეკეთების ან ავარიული გაჩერების შემთხვევაში.

რეაბილიტაციის პროცესში, გარდა ჰიდროაგრეგატის დემონტაჟისა ჰესის განთავსების ტერიტორიაზე მოხდება შემდეგი მოწყობილობების დემონტაჟი: №2 გენერატორის აღგზნების კარადის დემონტაჟი; აღგზნების ამომრთველის დემონტაჟი; 6 კვ-იანი. ძალოვანი კაბელების დემონტაჟი; საკონტროლო კაბელის დემონტაჟი; 6 კვ-იანი დენის ტრანსფორმატორის დემონტაჟი. ასევე, მოხდება არსებული საკაბელო არხების მოწესრიგება და დასუფთავება.

სარეაბილიტაციო სამუშაოების დროს საჭირო არ იქნება მდინარიდან აღებული წყლის ხარჯის გაზრდა, სათავე ნაგებობის და სადაწნეო მილსადენის შეცვლა ან რეკონსტრუქცია.

რეკონსტრუქციის სამუშაოების წარმოება დაგეგმილია 2018 წლის დასაწყისისთვის. სამუშაოები იწარმოებს დაახლოებით 1 თვის განმავლობაში. ჰესის სარეკონსტრუქციო სამუშაოებზე დასაქმდება 6-8 კაცი, რომელთა ნაწილი წარმოდგენილი იქნება ადგილობრივი მოსახლეობით. მოწვეული პერსონალისთვის ჰესის შენობაში მოეწყობა ოთახები. ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით დაშბაში ჰესის რეკონსტრუქციის სამუშაოებისთვის სამშენებლო ბანაკის მოწყობის საჭიროება არ არის.

თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჰესის შენობამდე მიყვანილია გრუნტის გზა, ახალი გზების მოწყობას პროექტი არ ითვალისწინებს, თუმცა მოხდება არსებული გზის ორ მონაკვეთში დიდი ზომის ქვებისაგან გაწმენდა, რათა სამშენებლო მასალის და ახალი აგრეგატის მიტანა შეუფერხებლად მოხდეს ჰესის ტერიტორიამდე.

ჰესის რეაბილიტაციის და ექსპლუატაციის პერიოდში სამეურნეო ჩამდინარე წყლები შეგროვდება 7 მ³ მოცულობის ჰერმეტიკულ საასენიზაციო ორმოში.

ჰესის რეკონსტრუქციის პროცესში მიმდებარე ტერიტორიების ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი 500 მ-ნი ნორმირებული ზონისა და უახლოესი საცხოვრებელი ობიექტის მიმართ არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს. ჰესის ფუნქციონირების ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გავრცელებას ადგილი არ ექნება.

დაგეგმილი სამუშაოების მასშტაბების გათვალისწინებით რეკონსტრუქციის პროცესში გარემოზე ხმაურით ზემოქმედება დაბალი ხარისხის და მოკლევადიანია. იმის გათვალისწინებით, რომ ექსპლუატაციის პერიოდში 3-ის ნაცვლად იმუშავებს 1 ტურბინა - ზემოქმედება მნიშვნელოვნად შემცირდება. აღსანიშნავია, რომ ახალი ტურბინა მოთავსდება გარსაცმში, რომელიც ამცირებს ხმაურის გავრცელებას. აქედან გამომდინარე ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელება არ იქნება მნიშვნელოვანი. მომსახურე პერსონალი საჭიროებისამებრ აღიჭურვება ინდივიდუალური ხმაურდამცავებით.

დაგეგმილი სამუშაოების წარმოების პერიოდში ზემოქმედება არ იქნება წყლის გარემოზე, გრუნტებსა და ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე (გარდა, არსებული გზის 2 მონაკვეთზე გზის გაწმენდითი სამუშაოების წარმოებისა).

დაგეგმილი სამუშაოების წარმოების პერიოდში ზემოქმედება ასევე არაა მოსალოდნელი ბიომრავალფეროვნებაზე (ფლორა, ფაუნა, იქთიოფაუნა).

წარმოდგენილი 32979 კვ.მ. ფართობიდან (shp-ფაილი), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით - 17 კვ.მ. ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, ალგეთის სატყეო უბნის წალკის სატყეოში.

საპროექტო ტერიტორია ესაზღვრება ბუნების ძეგლის „დაშბაშის კანიონს“ და „ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილი „ზურმუხტის ქსელის“ შეთავაზებულ საიტს (დაშბაშის კანიონი - GE0000036). ჰესის რეკონსტრუქციის ეტაპზე მასშტაბური სამუშაოები, რომელიც დაცულ ტერიტორიებსა და აქ არსებულ დაცულ სახეობებზე ზემოქმედებას მოახდენს - არ იწარმოებს.

ვინაიდან სარეკონსტრუქციო სამუშაოები იწარმოებს ჰესის შენობაში, ზემოქმედება არ იქნება მოსალოდნელი: ლანდშაფტზე; საშიშ გეოლოგიურ პროცესებსა თუ მოვლენებზე. კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე. ასევე არაა მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედება.

ჰესის ექსპლუატაციის ეტაპზე დასაქმებულია 5 ადამიანი, რომელთაგან 2-3 ადამიანი მუშაობს ცვლაში.

აღწერილია საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის პირობები.

წარმოდგენილია დაშბაში ჰესის რეაბილიტაციისა და ექსპლუატაციის პერიოდის შემარბილებელი ღონისძიებები და გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა.

გზმ-ს ანგარიშს თან ერთვის დაშბაში ჰესის რეკონსტრუქციისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის პროგრამული ამონაბეჭდი და მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის წყაროების რაოდენობრივი ანგარიში. დაშბაში ჰესის საპროექტო ნახაზები.

აღნიშნული გზმ-ს ანგარიშის განხილვაში მონაწილეობა მიიღო შესაბამისი დარგის ექსპერტებმა, გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ბიომრავალფეროვნება, გეოლოგია და ჰიდროლოგია), რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება №22; 23.03.2018წ. და მიენიჭოს საქმიანობის განხორციელების უფლება შპს „ქცია-94“-ს დაშბაში ჰესის რეკონსტრუქციასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (№22; 23.03.2018წ.) გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ქცია-94“-მ საქმიანობა განახორციელოს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული შემდეგი პირობების დაცვით:
  - 3.1 საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშის, გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები შესაბამისად;
  - 3.2 სარეკონსტრუქციო სამუშაოების განხორციელებისას, მიმდებარე ტერიტორიაზე ბუნების ძეგლის არსებობის გათვალისწინებით, უზრუნველყოს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი რეჟიმის დაცვა;
  - 3.3 პროექტის დანართში წარმოდგენილი 32979 კვ.მ. ფართობიდან (shp-ფაილი), „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“

საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით - 17 კვ.მ. ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. კერძოდ, ალგეთის სატყეო უბნის წალკის სატყეოში. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;

3.4 მშენებლობის დაწყებამდე სამინისტროში განსახილველად წარმოადგინოს დაშბაში ჰესის მოსაზღვრე „ზურმუხტის ქსელის“ შეთავაზებულ საიტზე, იქ არსებულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე ზეგავლენის შეფასება ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება, მათზე შესაძლო ზემოქმედება, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებები. შეფასებაში ასახული უნდა იქნას საქმიანობის სახეების მიხედვით მოსალოდნელი ზეგავლენა, სათანადო დასაბუთებებით. ასევე, შემარბილებელი და ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებები. გარდა ამისა, წარმოდგენილი უნდა იქნას, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა;

3.5 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;

3.6 მშენებლობის დაწყებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ აცნობოს სამინისტროს.

4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ქცია-94“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ქცია-94“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი